

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายอดิศักดิ์ ยอคง
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนภิญโญ

บทคัดย่อ

การประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพง 2) จัดกลุ่มระดับความเสี่ยงของพื้นที่ประเมินต่อการเกิดอัคคีภัยของแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพง 3) เสนอแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงอัคคีภัยในพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพงที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยง

วิธีการศึกษาวิจัยการประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ 1) การวิจัยภาคสนามเพื่อจัดทำแผนที่เสี่ยงอัคคีภัยด้วยการเก็บข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและนำข้อมูลลงตำแหน่งในพื้นที่หมู่บ้านเพื่อกำหนดตัวชี้วัดว่าชุมชนประสบความสำเร็จในการลดความเสี่ยงต่ออัคคีภัยหรือไม่โดยการประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยทำให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัดต่างๆเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะต่อแหลมของชุมชน ความต้องการและสมรรถนะหรือกำลังความสามารถของชุมชนในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน โดยได้กำหนดระดับความเสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยไว้เป็น 3 ระดับ คือ ความเสี่ยงสูง (สีแดง) ความเสี่ยงปานกลาง (สีเหลือง) ความเสี่ยงต่ำ (สีเขียว) และ 2) วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบประเมินเชิงลึกที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิดคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยโดยตรงในเขตเทศบาลตำบลสันกำแพง โดยผู้วิจัยประเมินร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง แบบประเมินแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ประเมิน ส่วนที่ 2 ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ประเมิน ส่วนที่ 3 ศักยภาพของชุมชนและสถานีดับเพลิง ประกอบด้วย การป้องกันการเกิดอัคคีภัย การตอบโต้อัคคีภัย และการบรรเทาช่วยเหลือเมื่อเกิดอัคคีภัยและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาการประเมินความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยจากหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลสัน
กำแพงจำนวน 23 หมู่บ้าน 1 ชุมชน พบว่า มีหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในระดับสูงสุด 1
หมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 4 หมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในระดับปานกลาง 3 หมู่บ้านคิดเป็นร้อย
ละ 13 และหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในระดับต่ำ 19 หมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 83 และจากการ
ประเมินความเสี่ยงอัคคีภัยในครั้งนี้พบว่า เนื่องจากชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อหน่วยดับเพลิงที่
รับผิดชอบพื้นที่ในชุมชนของเทศบาลตำบลสันกำแพงว่ามีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูงเป็นอย่างมาก
มากทำให้เกิดความประมาทขาดความตระหนักถึงอันตรายและความสูญเสียที่เกิดขึ้นไม่พยายาม
พึ่งตนเองซึ่งในงานด้านการป้องกันอัคคีภัยถือว่าเป็นอันตรายเพราะหากเกิดเพลิงไหม้ชุมชนจะขาด
ความพร้อมในการรับมือกับอัคคีภัย เนื่องจากความพร้อมของชุมชนจะเป็นสิ่งที่สามารถช่วยลด
ความสูญเสียจากอัคคีภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดดังนั้นการประเมินความเสี่ยงอัคคีภัยในชุมชน
นี้ทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทราบถึงประเด็นปัญหาและสามารถนำข้อมูลมาวางแผนบริหาร
จัดการอัคคีภัยในชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักถึงอันตรายและความสูญเสียหากเกิดอัคคีภัย
โดยเฉพาะในหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงการเกิดอัคคีภัยสูงต้องให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักต่อ
อันตรายจากอัคคีภัยเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอัคคีภัยในหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงมากดังกล่าว
และควรมุ่งเน้นให้ชุมชนมีความพร้อมทั้งในมิติของการป้องกันและการตอบโต้การเกิดอัคคีภัย

Independent Study Title	Fire Hazard Risk Assessment in San Kamphaeng Municipality, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province
Author	Mr. Adiluk Yodying
Degree	Master of Science (Public Disaster Management)
Independent Study Advisor	Asst. Prof. Dr. Ajchara Wattanapinyo

ABSTRACT

The objectives of this research, risk assessment of fire hazard in San Kam Pang Municipality, Amphur San Kam Pang, Chiang Mai, are to 1) assess and analyze the risk of fire hazard in San Kam Pang municipality, 2) classify the risk for each village in the municipality and 3) suggest fire risk management options for the municipality according to the assessment.

The methodology of this qualitative-based research is outlined as follows: 1) conducting fieldwork and collecting physical environment data to produce fire hazard risk map for each villages. The risk assessment measures the changes of vulnerability of the community, performance or capacity to respond to emergency event, as these indicate successfulness of fire hazard mitigation. The risk mapping is then classified into three levels: high risk (red), medium risk (yellow) and low risk (green). 2) conducting in-depth assessment using open- and closed-ended questions. Informants are personnel who are directly involved in fire hazard risk assessment of San Kam Pang municipality. The assessment are divided into three sections a) basic information of the area b) buildings and environment resource utilization and 3) capacity of the community and fire station, which are composed of fire prevention, fire response and hazard relief.

The assessment of 23 villages (1 community) shows that there is 1 village in high risk, accounting for 4%, 3 villages are in medium risk, making 13%, and 19 villages are classed as in low risk, 83%. The result further shows that the community placed much trust on the ability of the San Kam Pang municipality and related institution to manage the risk, creating atmosphere of complacency, lack of awareness of potential risk and impact and dependency. This means they are unprepared against fire hazard. As the community preparedness can effectively reduce the loss, fire hazard management should raise the awareness of potential risk and loss of the hazard especially in the village with high risk. Therefore the community should be prepared both in terms of prevention against, and response to, fire hazard.